

aan Edith Schippers,
Formateur,
Stadhuis
Spui 70, 2511 BT Den Haag
cc aan Richard de Mos, Boudewijn Revis, Robert van Asten en Arjen Kapteijns
en de fracties in de Haagse Gemeenteraad
per post/ per e-mail

Onderwerp: Voorstellen AVN voor het toekomstig coalitieakkoord

Den Haag, 18 april 2018

Geachte mevrouw Schippers, geachte gemeenteraadsleden,

De Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's Gravenhage e.o. (AVN), komt al ruim 90 jaar op voor het groen en de natuur in Den Haag en naaste omgeving. We hebben de verschillende partijprogramma's onderzocht op punten die van belang zijn voor de natuur, en ook voor participatie, zonder welke de belangen- en wijkorganisaties geen rol kunnen spelen. De resultaten van deze vergelijking vindt u in de bijlagen, en staan ook op onze website www.AVN.nl

Ook voor de komende vier jaar blijft natuurbescherming van groot belang. Cruciaal daarvoor zijn de Natura 2000 gebieden en de stedelijke groene hoofdstructuur, de ecologische verbindingen, overig groen en bomen. Met de nieuwe nota "natuurinclusief bouwen" (dubbel gebruik van de ruimte zoals groene overkluisingen van wegen, groene daken boven garages en onttegeling/vergroening van tuinen en de openbare ruimte) brengt men meer natuur de stad in. Het gaat erom dat we ruimte en leefgebied creëren voor vogels, vlinders, insecten en kleine zoogdieren. Zonder deze natuurlijke bewoners leven we immers in een steriele stad. Een groene omgeving bevordert gezondheid en leefbaarheid voor iedereen. Het maakt de stad ook aantrekkelijk als vestigingsplaats voor organisaties en bedrijven, hetgeen weer aanzet geeft voor werkgelegenheid.

Hieronder vindt u onze voorstellen voor natuur en participatie meer in detail uitgewerkt op basis van de partijprogramma's, met name de vier die nu aan tafel zitten. We hopen van harte dat u deze voorstellen bij de vorming van de coalitie mee wilt nemen.

Met vriendelijke groeten, namens de AVN,

Jos Verhoeff
Voorzitter AVN

Aletta de Ruiter
Secretaris AVN

Voorstellen van de AVN voor het coalitieakkoord.

Op basis van de partijprogramma's van de vier partijen die nu besprekingen voeren, en andere.

Zie ook vergelijking partijprogramma's in bijlage.

Bescherming van natuur, groen en bomen

De AVN heeft als doel natuurbescherming in en om Den Haag.

Daarvoor zijn de **Natura 2000 gebieden** cruciaal. GroenLinks, VVD en D66 willen natuur/de kust beschermen, Groep de Mos/Hart voor de Stad noemt alleen het stille strand.

Naast deze op Europees niveau erkende en beschermde grote natuurgebieden zijn er in Den Haag talrijke groene parels aanwezig, waar de biodiversiteit soms verrassend hoog is. Als je dergelijke groengebieden met elkaar verbindt stijgt de waarde ervan soms spectaculair. Daarom heeft de gemeente Den Haag een bescherming in de vorm van de **Stedelijke Groene Hoofdstructuur**. In december 2016 heeft een meerderheid van de Raad deze herbevestigd: de "Stedelijke Groene Hoofdstructuur op eenduidige en herkenbare wijze duurzaam in stand te houden en waar mogelijk te versterken", ook Groep de Mos. GroenLinks noemt dit eveneens in haar partijprogramma.

Het is heel belangrijk dat in de op te stellen **omgevingsvisie** voor Den Haag wordt opgenomen dat natuurwaarden worden beschermd. En dan gaat het niet alleen om bijzondere soorten: de merel is de meest populaire vogel, de aanwezigheid van groen is goed voor de gezondheid. Met de omgevingswet wordt het initiatiefnemers van nieuwe ontwikkelingen makkelijker gemaakt: 'ja mits': minder hinder, kortere procedures. Dat moet worden: ja mits buiten de Stedelijke Groene Hoofdstructuur en niet ten koste van ecologische verbindingen.

Voor uitbreiding van het groen, compensatie kan men bijv. denken aan **groene overkluizingen van wegen en/of het verbeteren van ecologische verbindingen**. Bijv. het vergroenen van de stadsentree en meer groen voor nieuwe bewoners door het overkluizen van de Bezuidenhoutseweg tussen station en Koekamp, voor het Florence Nightingalepark een verbinding met het ernaast gelegen 'Buurtpark Het Kleine Hout', inrichting van een ecologische zone in de Schenkstrook, een groene verbinding over de drukke Teldersweg voor mens en dier.

Alle vier de partijen, evenals HSP, PvDD en CU/SGP, willen ondertunneling/verdieping van de Teldersweg ter hoogte van de Scheveningse Bosjes.

De Nota Ecologische Verbindingszones loopt af, het is belangrijk dat daar een opvolger voor komt. GroenLinks en VVD noemen het belang van **ecologische verbindingen**. HSP en PvdD stellen voor de **stadsecoloog** te versterken en bij alle plannen te betrekken, dat lijkt de AVN een goed idee.

Alle partijen, behalve de PVV, komen op voor meer **groen** in de stad.

Groep de Mos en GroenLinks benadrukken het behoud en planten van **bomen**. De AVN is daar blij mee, en voegt toe dat het belangrijk is een diversiteit aan passende bomen te planten, standplaatsen te verbeteren en niet onnodig hoog op te kronen.

Veel partijen komen op voor **natuur inclusief bouwen**, met name ook GroenLinks en VVD. De AVN hecht hier veel belang aan. Nog meer partijen zijn voor onttegeling, ook D66, maar niet Groep de Mos. Onttegeling helpt tegen wateroverlast, dat vaker zal voorkomen als gevolg van klimaatverandering. Dubbel gebruik van de ruimte kan door groen aan te leggen op daken van parkeerterreinen, waardoor water wordt vastgehouden.

Om natuurinclusief bouwen, groene daken en overkluizingen in bestemmingsplannen/het omgevingsplan te verankeren, acht de AVN het wenselijk om het instrument dubbelbestemming in te zetten in combinatie met minder voor de hand liggende aanwijzingen: bijv. in het kader van natuurinclusief bouwen (Nota Eycline en Skyline) zou de gemeente de dubbelbestemming wonen en

groen als instrument kunnen inzetten om er voor te zorgen dat de bebouwing, ook bij gebieden die met hoogbouw worden ingevuld, groen wordt en blijft.

Alle vier de partijen willen meer en beter **onderhoud van het groen**, GroenLinks en VVD ook ecologisch beheer. Er is nu vaak te weinig geld voor onderhoud en beheer, bijv. voor de aanplant en onderhoud van een variëteit aan struiken, belangrijk voor de natuur als beschutting/ voedsel/ nestgelegenheid.

Groep de Mos en GroenLinks willen meer aandacht voor **natuureducatie**.

Drie partijen (niet GdM) willen (knaal)**vuurwerkvrjje** zones en een centrale vuurwerkshow.

GroenLinks heeft meer groene punten dan de andere drie partijen: benadrukt niet te bouwen in het groen, geen strandhuisjes, bij- en vlindervriendelijke inrichting groen, natuurvriendelijke oevers, groene wijkwerker. Veel daarvan kunnen de andere partijen overnemen.

Groep de Mos heeft juist minder groene punten dan de anderen, geen inzet voor klimaatbeleid of voor de circulaire economie. Het Den Haag Klimaat Pact hebben ze niet ondertekend. Wel is GdM voor meer evenementen en horeca. De AVN wil juist minder evenementen of horeca in het groen, zodat de groene kwaliteit voorop staat

Een ander punt van zorg is de nadruk van GdM op het gebruik van de auto. Daarmee wordt het moeilijk **luchtvervuiling** terug te dringen, dat niet alleen belangrijk is voor de natuur, maar ook voor de inwoners van de stad. De andere 3 partijen hebben dit wel in hun programma staan.

Gelukkig zijn alle vier de partijen voorstander van verbeteringen van het openbaar vervoer. Zie ook het document schaa sprong OV, met voorstellen voor betere verbindingen richting Scheveningen, World Forum en haven, en de Leyenburg corridor naar Loosduinen/Kijkduin/Uithof.

Daarbij vraagt de AVN zorg voor de bomen, want de verbeteringen voor tram 9 en 1 naar Scheveningen hebben veel bomen gekost/gaan veel bomen kosten. Het was gelukkig wel mogelijk de monumentale kastanjes langs de Koninginnegracht te sparen. Dat blijft ook in de toekomst van belang!

Participatie/co-creatie

Nagenoeg alle partijen zijn voorstander van betere inspraak, participatie en inzet van Haagse Kracht. Bij ingrijpende projecten voor/naast het groen/bomen stellen we voor altijd een denktank in te stellen met een onafhankelijke voorzitter. Opdat een plan in co-creatie wordt gemaakt/bijgesteld, vanaf het begin, totdat het wordt teruggekoppeld aan de stad.

Een denktank bestaat bij voorkeur uit vertegenwoordigers van omliggende wijkverenigingen, belangenorganisaties (AVN, de fietsersbond enz.), VvE's, omwonenden en gebruikers. Bij de laatste drie groepen kan men loten als er te veel gegadigden zijn. Vertegenwoordigers van verenigingen hebben een Algemene Ledenvergadering en zijn gekozen. In dat geval wijzen de verenigingen hun vertegenwoordigers aan.

In het algemeen worden plannen er veel beter van, als men vanaf een vroeg stadium de tijd neemt voor een zorgvuldige afweging met omwonenden en belanghebbenden. Kennis en kunde van bewoners- en belangenorganisaties vormen een aanvulling op ambtelijke expertise.